

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Richardi Arsdekin Soc. Jesu Sac. Theol. Professoris Theologia Tripartita Universa

Complectens nunc Bibliothecam perfectam Viri Ecclesiastici, ordine
sequenti

Controversiae Heterodoxae Ac Scholasticae - Cum speciali Notitia rerum
Modernarum, & Chronologia totius Monarchiae Sacrae, & Saecularis,
Pontificum, Conciliorum &c. Haeresum omnium, ac Propositionum
damnatarum Mundi Sex Aetatum ...

Archdekin, Richard

Dilingae, 1687

§. 2. An homo possit habere aliquos Actus moraliter bonos absque gratia
supernaturali.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38447

cessitate quædam antecedens, sita in peculiari difficultate honestè operandi, seposito adjutorio gratiæ: quia sensibilia vehementer apprehendimus, & concupiscentia ad hanc apprehensionem naturaliter insurgens, voluntatem ad objecta inhonesta vehementer inclinât, ideoque redditur moraliter impotens ad legem longo tempore observandam; cum necesse sit intra longum temporis spatium frequenter occurrere tentationes legis observationi contrarias. Sicut in magna multitudine hominum, etsi possibile sit physicè omnes silere, moraliter tamen necessarium est aliquem fore qui loquatur. Colligitur eadem doctrina ex Concilio Milevitano *Canon. 5.* & Tridentino *Sess. 6. cap. 13.*

Dico tertio: Datur in homine lapsò moralis possibilitas servandi dictam legem exiguo tempore absque gratiâ. Est communis Doctorum.

Quia pro exiguo tempore potest deesse illa moralis difficultas, quam in superiori assertione exposuimus; absente autem singulari difficultate, nos posse honestè operari, adeoque legem servare, admittunt passim Doctores cum S. Chryostomo in 1. ad Corinth. *cap. 11.* & S. Anselmo in Dial. de libero arbitrio *cap. 5. & 6. aliisque.*

Dico quartò: Homo in hoc statu nequit gravem tentationem sine gratiâ superare. Est communior, contra aliquos Authores Catholicos.

Et probatur ex Apostolo 1. ad Corinth. 10. *Fidelis Deus qui non patietur vos tentari supra id quod potestis.* Ex quo loco docet Chryst. dari aliquas tentationes quæ non possunt à nobis viribus naturæ superari, cum eas opponat Apostolus tentationi humanæ, sive levi, quæ à nobis vinci potest. Et Prosper lib. contra Collatorem *cap. 35.* invenitur in Cassianum, quod dixerit à Jobo tentationem gravem viribus naturæ superatam fuisse.

Hinc dicendum à fortiori, omnes tentationes collectivè sine gratiâ superari non posse. Et quamvis nonnulli contrarium contendant, id tamen temerarium esse censet Suarez hic *lib. 1. cap. 26.*

Dices, Potest quis ex fine prævo inanis gloriæ mortem tolerare; ergo idem potest ex fine honesto sine gratiâ, non obstante rei difficultate.

Respondeo negando consequentiam. Quia finis pravus tollit, aut minuit difficultatem operandi, propter vehementem sensibilibus bonitatis apprehensionem: finis verò honestus, quia languidè apprehenditur, relinquit totam tentationis difficultatem prædominari.

Dico quinto: Potest modò ab homine sine gratiâ vinci levis, aut mediocris tentatio. Ita docet Amicus, aliique communiter, contra Vasquez, & Meratium, qui semper ad victoriam tentationis gratiam aliquam requirunt.

Ratio desumitur ex eo, quod aliqualis difficultas opposita tentationis non impediât quin objecti honestas possit efficaciter apprehendi, atque ita naturaliter modo placere ut voluntas illi adhæreat. Et sicut experimur opus non esse auxilio gratiæ ut quis resistat alteri gratiæ fortiter ac suaviter ad bonum inclinanti, ita etiam non est cur aliqualis difficultas concupiscentiæ impellentis ad actionem inhonestam, per vires naturæ nequeat superari. Adde proscriptam esse Baji propositionem 29. *Non solum fures ij sunt & latrones qui Christum viam veritatis & vita*

negant, sed etiam qui dicunt tentationi nulli, sine gratiâ ejus adjutorio, hominem posse resistere.

Quæ nostræ assertioni ab aliis opponuntur, tantum probant requiri gratiam ad quamlibet tentationis victoriam, ut hæc sit meritoria præmiæ supernaturalis: aut ut contra leves etiam tentationes victoria continua obtineatur, quod lubentes admittimus. Sicut enim absque speciali privilegio nequeunt moraliter vitari omnia venialia, propter instabilitatem naturæ, & frequentes labendi occasiones; sic etiam natura per se non satis est potens, ut collectivè omnibus levium tentationum impulsibus obluetur.

§. II.

An homo possit habere aliquos actus moraliter bonos absque Gratia supernaturali?

Certum est apud Doctores Catholicos, sine adjutorio gratiæ non elici actum bonum, prout concludit ad vitam æternam. Procedit igitur hæc, quæstio de actu tantum moraliter honesto, sive laude digno intra ordinem naturæ. Talem actum negat Bajus, ac penitus explodit distinctionem communem actionis honestæ in naturalem & supernaturalem, asserens ad quemlibet actum honestum gratiam supernaturalem esse necessariam.

Sed contraria sententia necessariò admittenda est. Quod probatur primò; Quia inter alios, damnatur Pontifices hunc Baji articulum 25. *Omnia opera infidelium sunt peccata, & virtutes Philosophorum sunt vitia.* Quia nempe procedunt ab infidelibus gratiâ destituti. At ex Bajo unum breviter exquiri velim; Si filius infidelis videat suum Patrem lapsum in foveam, quid illi agendum ut peccatum non incurrat? Si nolit illi manum porrigere, delinquet certè contra amorem parenti debitum: si illum è fovea extrahat, etiam extrahendo peccabit, quia si Bajo credimus, omnia infidelium opera sunt peccata.

Probatur secundo, Quia Concilia videntur supponere nos per vires naturæ posse honestè operari. Tridentinum enim *Sess. 6. can. 2.* negat nos posse credere, penitere &c. sicut oportet ad justificationem obtinendam, sine gratiâ. Quâ limitatione, sicut oportet, satis insinuat nos posse quidem moraliter honestè operari, sed non utiliter ad salutem, per vires naturæ. Cum eadem limitatione loquitur Concilium Arausicanum *can. 6. & 7.* damnans Semipelagianos, non quod assererent hominem ex se posse honestè operari, sed quod adderent, id posse, sicut oportet ad salutem. Quin & eam gratiæ necessitatem sic restringit Augustinus lib. de gratia Christi *cap. 27.* ubi non asserit illam esse absolutè necessariam ad bene operandum, sed tantum sic, ut sine ea nihil possimus, quod ad pietatem pertinet, veramque justitiam. Eodem modo loquitur lib. de prædest. Sanct. *cap. 2.* & lib. de bono persever. *cap. 16.* & lib. de grat. & libero arbit. *cap. 17.*

Neque his obstat primò, quod S. Augustinus aliquando asserat, voluntatem de suo nihil habere nisi peccatum. Vel enim peccatum accipit propriè, & sic verum est soli voluntati humanæ adscribendum esse peccatum, & illi non esse integrè attribuendum opus moraliter honestum, cum hoc à Deo præcipuè proveniat. Vel sumit peccatum impropriè, pro actu

actū inutili, & aberrante à fine supernaturali, atque ita voluntas de suo tantum habet peccatum, sive opera inutilia ad salutem.

Neque obstat secundò, quod S. Augustinus dicat, seposità gratiā, inductam esse impotentiam fervendi legem: per hoc tantum indicat, totam legem naturæ, propter singularem difficultatem, non posse sine gratia ita integrè servari, quin ea aliquando violetur: non negat tamen eam posse, ex parte, per actus naturaliter honestos impleri.

Neque obstat tertio, quod idem Augustinus aliquando doceat, in Infidelibus veras virtutes non reperiri. Agebat enim contra Pelagianos asserentes viribus naturæ haberi veras virtutes utiles ad vitam æternam, idque probantes exemplo infidelium: negabat igitur è contra Augustinus, infidelibus tales virtutes inesse, quæ poterant ad salutem conferre. Sic enim scribit *lib. 4. contra Julianum cap. 3.* Absit enim, aliquo sit vera virtus nisi fuerit justus; absit autem, sit justus nisi ex fide: postea subdit: si ad consequendum veram beatitudinem quam nobis fides promittit nihil profunt homini virtutes, non sunt veræ virtutes. Hinc etiam elucet non aliam esse mentem S. Augustini dum dicit: *Omne quod non est ex fide peccatum est*: quia, ut ipse loquitur *lib. de spiritu & lit. cap. 27.* Infidelis vix unquam debito fine operatur, & licet subinde agat honestè, id illi nihil prodest moraliter ad salutem, Adeoque omne opus hominis infidelis vel est propriè peccatum, vel impropiè, considerando ejus actionem prout est inutilis ad beatitudinem obtinendam. Ex quibus patet nullo fundamento negari opus moraliter honestum absque auxilio gratiæ, modò non asseratur, tali operi vim inesse meriti, aut illud positivè hominem disponere ad salutem, & beatitudinem supernaturalem, quod ex sequenti magis confirmatur.

Ex quibus patet, quàm parum consideratè nuper quidam Professor publicè Scholas illas damnaverit hæresis Pelagiænæ, quæ hanc sententiam sustinet. Cum tamen in Bajo disertè & sub anathemate profcripta sit hæc prop. 37. *Cum Pelagio sentit, qui boni aliquid naturalis, hoc est, quod ex natura solis viribus oritur ducit, agnoscit.*

§. III.

An solis Natura viribus possit elici Amor Dei super omnia?

Procedit hæc controversia de statu naturæ lapsæ, frustra enim aliqui fusè disputant, an possibilis sit talis amor in statu naturæ integræ, & an sine gratia possint cognosci aliqua veritates ad honestam operationem conducentes: nam ex sola decisione præsentis questionis utrumque admitti debet.

Dico igitur, homini lapsò possibile esse solis naturæ viribus amare Deum super omnia, amore naturali tam concupiscentiæ, quam amicitia, qui dum durat affectivè excludat voluntatem Deum graviter offendendi. Est hæc receptissima Theologorum sententia, quam tradit D. Thomas. 1. part. quæst. 6. art. 3. & sæpius alibi: nec non Scotus in 1. dist. 17. q. 2. Occamus quoque, Durandus, alique docent, Deum etiam ut est author naturæ posse ab homine post lapsum diligi perfectò amore benevolentia. Vasquez autem & aliqui Do-

ctores Catholici, qui videntur aliter loqui, non negant cum Bajo voluntati adesse sufficientiam eliciendi istum amorem sine gratia supernaturali, sed tantum opinantur ad Dei gratiam pertinere cogitationem congruam & efficacem cum qua amor iste actū elicitur: non verò cogitationem inefficacem: neq; illi rejiciunt communè divitiorem amoris in naturalè, & supernaturale.

Probatur autem nostra assertio primò, ex damnata propositione Bajana 36. *Amor naturalis qui ex viribus natura oritur, ex sola Philosophia per elationem præsumptionis humana, cum injuria Crucis Christi, defenditur à nonnullis Doctoribus.* Ergo nostra assertio huic contraria indubitatis Pontificum decretis roboratur.

Probatur Secundò, ex Concilio Arausicano *can. 25.* & Tridentino *Sess. 6. can. 19.* ubi docent, hominem in isto statu non posse amare Deum, sicut oportet ad justitiam: hæc autem limitatio, ut supra dixi, satis ostendit per vires naturæ haberi posse alium Dei amorem, qui ad justitiam & salutem non conducit. Et hanc esse doctrinam S. Augustini, quem sibi frustra vindicat Bajus patet ex *libro 12. de Civitate Dei, cap. 1.* Sicut, inquit, cum vitium oculorum dicitur cæcitas, id ostendit quod ad naturam oculorum pertinet visus. . . ita cum vitium creaturæ rationalis dicitur, quod non adhæreat Deo, hinc a parte declaratur ejus naturæ ut Deo adhæreat convenire. Et *lib. de moribus Ecclesiasticis cap. 3.* docet nos assequi ratione, esse rectè vivendum, & Deum sequendo debere beatè vivere, id autem fieri diligendo Deum, quod est primum mandatum ad beatitudinem obtinendam. Sentit ergo S. Augustinus homini naturale esse Deo adhærescere per amorem, nempe perfectum, adeoque id esse in potestate naturæ, quæ seposità gratiā ordinatur ad beatitudinem naturalem. Subscribit Augustino S. Fulgentius ad Monimum *cap. 18.* Natura, inquit, inesse non posset ullatenus ratio, nisi ei posset inesse Dei dilectio. Et alii passim Patres, ex eo quod natura rationalis ex se sit imago Dei, inferunt ei competere ut in Deum tendat per dilectionem.

Probatur tertio ex ratione. Tenemur lege naturali Deum perfectè diligere, neque in natura ostenditur impossibilitas illum ita diligendi: potest enim Deus naturaliter nobis proponi ut infinite bonus, & amabilis. Ergo neque ratione motivi subest moralis impossibilitas perfecti amoris, neque ex eo, quod Deus debeat omnibus præferri; quia potest per cogitationem perfectam summæ bonitatis Deus appetiari ut omnibus præferendus, & simul abesse omnino tentatio quæ voluntatem avertat, & in creaturas inclinet.

Dices, In hoc statu inest voluntati impossibilitas effectiva ut tota lex naturalis observetur absque adjutorio gratiæ. Ergo ex illa oritur etiam impossibilitas effectiva adhærendi Deo per amorem perfectum, nisi voluntati ad amandum gratia supernaturalis optuleretur.

Respondeo neg. consequentiam. Potest enim fieri ut homo actū naturali cognoscat sibi postea ex parte Dei non defutura subsidia necessaria ad totam legem effectivè observandam: ergo eo posito potest effectivè Deo super omnia adhærescere. Necessitas enim gratiæ postea conferendæ, non efficit quominus voluntas jam ex parte sua perfectò amore in Deum feratur. Sicut necessitas potestatis supernaturalis

ars de
kin

theologia